Ympäristövaliokunta 21.2.2018
U 70/ 2017 vp

Nvm Taina Nikula,
ympäristöministeriö

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä annetun direktiivin 2009/33/EY muuttamisesta

Ympäristöministeriö pitää direktiiviehdotusta puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä tärkeänä keinona edistää ilmastotavoitteita sekä kestäviä hankintoja julkisella sektorilla. Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä, että ehdotus tuo oheishyötynä parannusta ilmanlaatuun. Vähäpäästöisten ajoneuvojen ja palveluiden kustannukset saattavat hankintahetkellä olla korkeampia, mutta säästöjä syntyy käyttökuluissa.

EU:n tavoitteena osana Pariisin ilmastosopimusta on vähentää kasvihuonekaasupäästöjään vähintään – 40 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Ehdotuksessa komission 2030-ilmastopaketiksi EU:n yhteinen päästövähennystavoite taakanjakosektorilla on – 30 % vuoden 2005 tasoon verrattuna. Suomea koskeva ehdotus päästövähennysvelvoitteeksi on – 39 % vuoden 2005 päästötasosta. Taakanjaosta päätetään kevään 2018 aikana.

Kansallisissa strategioissa - energia ja ilmastostrategiassa sekä keskipitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa (Kaisu) - on asetettu tavoitteeksi vähentää liikenteen päästöjä vuoteen 2030 mennessä jopa 50 % verrattuna vuoden 2005 tilanteeseen. Tavoitteet ovat kunnianhimoisia, ja liikenteen päästöjen vähentämiseksi tarvitaan monipuolinen keinovalikoima.

Julkinen sektori voi vaikuttaa liikennemarkkinoihin erityisesti joukkoliikennettä ja muita julkisia liikennepalveluja hankkimalla. Toistaiseksi Suomessa on otantaselvitysten mukaan asetettu julkisen sektorin kuljetuksille ja kalustolle Euro-luokka tavoitteita sekä kalustolle ikärajoituksia. Sen sijaan polttoaineen kulutukselle ja vähäkulutuksiselle kalustolle ei ole annettu samassa määrin painoarvoa, vaikka nykyinen laki velvoittaa hankkijoita. Direktiivin kunnianhimoisempien tavoitteiden saavuttaminen tuleekin edellyttämään osaamisen lisäämistä ja strategisen johtamisen painottamista julkisen sektorin hankinnoissa.

Puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä annetun direktiivin muutos toisi ajoneuvojen hankintaan monia kannatettavia uudistuksia. Direktiiviehdotus selkeyttää kriteereitä, joita julkisen sektorin ajoneuvohankinnoille tulee asettaa. Ehdotus laajentaa direktiivin soveltamisalaa ja jatkossa se koskisi ostamisen lisäksi myös leasing-vuokraamisen, vuokraamisen sekä julkiset palveluhankintasopimukset. Lisäksi ehdotus kattaa myös raskaat hyötyajoneuvot, vaikka niille ei vielä olekaan EU-tasolla asetettuja lakisääteisiä vaatimuksia. Direktiiviehdotuksessa myös vahvistetaan jäsenmaille vähimmäishankintatavoitteet, jotka ovat linjassa jäsenmaille ehdotettujen taakanjakotavoitteiden kanssa. Suomen tavoitteeksi ehdotetaan 35 % vuonna 2025 ja vuonna 2030.